

ชื่อเรื่องการศึกษาความเชื่อและพฤติกรรมในการใช้ยาของชาวบ้าน ตำบลขุนทอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ : พฤติกรรมของมารดาในการดูแลสุขภาพเด็ก อายุต่ำกว่า 12 ปี เมื่อมีไข้

ชื่อผู้เขียน สุภาพร บัวเจตธรรม

สาขารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. จรัสพรหม	สงวน เสริมศรี	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง	จำเริญดารารักษ์มี	กรรมการ
อาจารย์ นายแพทย์ พงศ์เทพ	วิวรรณะเดช	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเชื่อถือ เหตุผลของมารดาในการเลือกใช้วิธีลดไข้ และการเลือกใช้บริการที่มียาลดไข้ กระบวนการได้มาซึ่งความรู้และการปฏิบัติตนในการใช้ยาลดไข้ และหาความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางสังคมและ เศรษฐกิจ กับการเลือก ใช้ยาลดไข้ คือ ยาพาราเซตามอล และยาแอสไพริน

กลุ่มตัวอย่าง 126 คน เป็นมารดาที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 12 ปี ในตำบลขุนทอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพเด็กที่มีไข้ 3 ปีซ้อนหลัง ข้อมูลที่ได้รับมีทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ รวบรวมโดยวิธีการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความเชื่อถือในวิธีนำเด็กไปตรวจที่สถานบริการสาธารณสุข แต่ในทางปฏิบัติทุกคนไม่ได้ไปรับบริการทั้งหมด ทุกคนเคยใช้วิธีเช็ดตัวแบบไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และใช้วิธีชื้อยาให้กินมากกว่าวิธีอื่น เมื่อมีไข้ต่ำ หรือ ไข้ปานกลาง และเมื่อมีไข้สูง จะนำไปตรวจที่สถานบริการสาธารณสุข ถ้ามีไข้สูงมาก จะใช้วิธีเช็ดตัว จากตัวเลขสถิติพบว่า ใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุขมากกว่าชื้อยากินเองที่ร้านขายของชำ และกองทุยยา

โอกาสที่กลุ่มตัวอย่างได้รับคำแนะนำวิธีการใช้ยาทุกครั้งจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 48.4 ไม่ได้รับคำแนะนำจากคนขายยาที่ร้านขายของชำ ร้อยละ 29.4 ดังนั้นก่อนใช้ยากลุ่มตัวอย่างจะได้รับความรู้จากผู้ให้บริการและอ่านฉลากยาซ้ำ มากกว่าการอ่านฉลากยาอย่างเดียว ในการใช้ยากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใช้ยาได้ถูกต้องตามจำนวนครั้งต่อวัน แต่ไม่ถูกต้อง ตามช่วงเวลาของการให้ยา ร้อยละ 19 การใช้ยาแอสไพรินที่เหมาะสมตามเวลา ร้อยละ 61.5

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้ครอบคลุมกับการเลือกใช้น้ำพาราเซตามอล หรือยาแอสไพริน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.05$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้สูง จะเลือกใช้น้ำพาราเซตามอลมากกว่ายาแอสไพริน และกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง ส่วนระดับความรู้ และอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้น้ำพาราเซตามอลใช้ 2 ชนิดนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

The results of this study reveal that the mothers had respect for health personnel at the Health Service Center, but only some of them went for treatment. All mothers used sponging with incorrect technique. Most of them bought antipyretic drugs from community drug stores when their children had low or moderate fever. If the children got high fever, they would consult health personnel at the Health Service Center and use sponging when the children got very high fever. The sample selected liked to consult health personnel more than purchasing drugs by themselves. Most of the mothers knew how to use drugs from health workers (48.4%) and they did not receive this information from sellers at drug stores (29.4%) Before using antipyretics, they would learn how to use, both from health services persons and read labels rather than only reading labels.

Most of mothers used antipyretics correctly according to numbers of time giving drugs per day but were incorrect for duration of administration (19%), Appropriate using of aspirin according to duration was found 61.5%.

The relationship between family income level and the selection of paracetamol or aspirin was found to be statistically significant ($p = 0.05$). The samples who had high income level selected paracetamol more than aspirin and most mothers used them correctly. Knowledge level and age of mothers were not statistically significant related to the selection of the two antipyretics.